

BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT (EU) 2023/1785

av den 15 september 2023

om upphävande av beslut 2006/929/EG om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Bulgariens framsteg vid uppfyllandet av de särskilda riktmärkena för reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption och organiserad brottslighet

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen,

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av anslutningsakten för Bulgarien och Rumänien, särskilt artiklarna 37 och 38, och

av följande skäl:

- (1) I sin uppföljningsrapport av den 26 september 2006 om Bulgariens och Rumäniens beredskap för medlemskap i EU ⁽¹⁾, före Bulgariens anslutning till unionen, identifierade kommissionen ett antal frågor, särskilt rörande rättsväsendets och de rättsvårdande organens ansvarighet och effektivitet i Bulgarien, som krävde ytterligare framsteg för att säkerställa förmågan att genomföra och tillämpa de åtgärder som antagits för att upprätta den inre marknaden och området med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) Den 13 december 2006 antog kommissionen beslut 2006/929/EG ⁽²⁾ om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Bulgariens framsteg vid uppfyllandet av de sex särskilda riktmärkena för reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption och organiserad brottslighet. I det beslutet anges att det ska upphävas när alla riktmärken har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.
- (3) Enligt beslut 2006/929/EG ska Bulgarien regelbundet rapportera till kommissionen om framstegen mot riktmärkena. Kommissionen överlämnade sina kommentarer och slutsatser beträffande Bulgariens rapport till Europaparlamentet och rådet för första gången i juni 2007, och har rapporterat regelbundet sedan dess. Varje rapport från kommissionen har byggt på noggranna analyser i nära samarbete med de nationella myndigheterna, och på synpunkter från det civila samhället och andra berörda parter och observatörer.
- (4) I sin rapport från januari 2017 ⁽³⁾ genomförde kommissionen en omfattande bedömning av de framsteg som Bulgarien gjort sedan samarbets- och kontrollmekanismen inrättades. På basis av detta beskrev kommissionen en tydlig väg mot att avsluta mekanismen, utifrån sjutton viktiga rekommendationer som förtydligade de krav som Bulgarien måste uppfylla för att uppfylla de sex riktmärken som fastställdes i beslut 2006/929/EG. Med tanke på de framsteg som gjorts ansåg kommissionen att uppfyllandet av dessa rekommendationer skulle vara tillräckligt för att avsluta samarbets- och kontrollmekanismen, under förutsättning att det under tiden inte skulle ske någon utveckling som tydligt skulle vända utvecklingen. Många av rekommendationerna fokuserade på att skapa interna säkerhetsåtgärder för att säkerställa varaktiga resultat och för att visa att pågående reformer skulle fortsätta och framstegen konsolideras, också utan mekanismen.

⁽¹⁾ Uppföljningsrapport om Bulgariens och Rumäniens beredskap för medlemskap i EU, den 26 september 2006, KOM(2006) 549.

⁽²⁾ Kommissionens beslut 2006/929/EG av den 13 december 2006 om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Bulgariens framsteg vid uppfyllandet av de särskilda riktmärkena för reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption och organiserad brottslighet (EUT L 354, 14.12.2006, s. 58).

⁽³⁾ Kommissionens rapport om framsteg i Bulgarien enligt samarbets- och kontrollmekanismen, COM(2017) 43 final.

- (5) I sin rapport från november 2018 ⁽⁴⁾ välkomnade kommissionen Bulgariens framsteg mot ett snabbt avslutande av samarbets- och kontrollmekanismen och drog slutsatsen att tre av riktmärkena kunde anses vara preliminärt avslutade. Kommissionen tog särskilt hänsyn till de framsteg som Bulgarien gjort sedan anslutningen när det gäller att ändra landets konstitutionella och rättsliga ram för att säkerställa rättsväsendets oberoende, och även öppenheten och effektiviteten i rättsprocessen. Dessutom ledde 2015 års ändringar av Bulgariens författning till en reform av Högsta domstolen och en starkare rättslig inspektion. Dessa ändringar har nu varit i kraft i flera år.
- (6) I kommissionens rapport från oktober 2019 ⁽⁵⁾ ansågs att de framsteg som Bulgarien har gjort inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen var tillräckliga för att landet skulle kunna uppfylla de åtaganden som det gjort när det anslöt sig till unionen och att alla sex riktmärken som angavs i beslut 2006/929/EG och som förtydligades genom de sjutton rekommendationerna i rapporten från januari 2017 hade uppfyllts på ett tillfredsställande sätt. Kommissionen noterade bland annat de omfattande reformer av den allmänna institutionella ramen för korruptionsbekämpning som genomförts under de föregående två åren. Dessutom noterade kommissionen i slutsatserna i rapporten från oktober 2019 en förteckning över särskilda åtaganden som gjorts av den bulgariska regeringen. Dessa särskilda åtaganden omfattade bland annat införandet av förfaranden som rör riksåklagarens ansvarsskyldighet i linje med Venedigkommissionens rekommendationer, samt åtagandet att ändra lagen om rättsväsendet för att upphäva bestämmelserna om automatisk avstängning av domare om en brottsutredning inleds mot dem, samt de bestämmelser som kräver att domare meddelar medlemskap i en yrkesorganisation. Bulgarien åtog sig också att fortsätta sitt samarbete med Europarådets organ på området korruptionsbekämpning. I rapporten från oktober 2019 noterades också Bulgariens ansträngningar att införliva övervakning på nationell nivå genom ett samordnings- och samarbetsråd (uppföljningsrådet) som ansvarar för övervakningen av de fortsatta framstegen med reformerna.
- (7) Som en uppföljning av de särskilda åtaganden som noterades i rapporten från oktober 2019 antog det bulgariska parlamentet i februari 2020 de ovannämnda ändringarna av lagen om rättsväsendet och därmed blev det särskilda åtagandet att införa förfaranden som rör riksåklagarens ansvarsskyldighet det enda kvarstående åtagandet i rapporten från oktober 2019.
- (8) En ram för utredning mot riksåklagaren och dennes ställföreträdare inrättades inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, i nära samarbete med kommissionen och med samråd med Venedigkommissionen ⁽⁶⁾. Den 4 maj 2022 godkände Europeiska unionens råd den föreslagna återhämtnings- och resiliensplanen för Bulgarien, som bland annat inbegriper Bulgariens åtagande om ikraftträdandet av lagändringarna för att säkerställa effektiviteten i straffrättsliga förfaranden och förbättra riksåklagarens ansvarsskyldighet och straffrättsliga ansvar. Den 26 maj 2023 antog det bulgariska parlamentet lagen om införande av förfaranden för riksåklagarens och dennes ställföreträdarens ansvarsskyldighet. Lagen trädde i kraft den 6 juni 2023 och avslutade därmed det sista kvarstående särskilda åtagandet enligt rapporten från oktober 2019. Bulgariens premiärminister informerade kommissionen genom en skrivelse av den 26 juni 2023 om de åtgärder som vidtagits för att fullgöra de särskilda åtaganden som fanns förtecknade i slutsatserna i 2019 års rapport inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen samt om ytterligare åtgärder för att upprätthålla rättsstatsprincipen.
- (9) När det gäller Bulgariens åtagande att fortsätta sitt samarbete med Europarådets organ när det gäller korruptionsbekämpning bör det noteras att ett antal delmål för korruptionsbekämpning har överenskommit inom ramen för Bulgariens återhämtnings- och resiliensplan, vilket kräver att Bulgarien samarbetar med Europarådets organ.
- (10) Alla riktmärken som anges i beslut 2006/929/EG, och som förtydligats genom de sjutton rekommendationerna i rapporten från januari 2017, liksom de särskilda åtaganden ⁽⁷⁾ som anges i rapporten från oktober 2019, har därför uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.

⁽⁴⁾ Kommissionens rapport om framsteg i Bulgarien enligt samarbets- och kontrollmekanismen, COM(2018) 850 final.

⁽⁵⁾ Kommissionens rapport om framsteg i Bulgarien enligt samarbets- och kontrollmekanismen, COM(2019) 498 final.

⁽⁶⁾ Se delmål 222, rådets genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Bulgariens återhämtnings- och resiliensplan, den 28 april 2022, ST 8091 2022 INIT. Kommissionen kommer att bedöma uppfyllandet av delmålet i Bulgariens återhämtnings- och resiliensplan när Bulgarien lämnar in den relevanta betalningsansökan.

⁽⁷⁾ Denna bedömning påverkar inte bedömningen av uppfyllandet av de relevanta delmålen och målen i Bulgariens återhämtnings- och resiliensplan.

- (11) Utvecklingen av situationen i unionen när det gäller rättsstatsprincipen har skapat ett nytt sammanhang kring kommissionens samarbete med Bulgarien. I synnerhet utgör den årliga rapporteringscykeln för rättsstatsprincipen, som lanserades genom kommissionens meddelande från juli 2019 *Att stärka rättsstatsprincipen inom unionen* ⁽⁸⁾ och i ordförande Ursula von der Leyens politiska riktlinjer, en fortlöpande ram med ett långsiktigt perspektiv som ska åtfölja hållbara reformer, med Bulgarien liksom med andra medlemsstater. Som en del av den cykeln stimulerar kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen, som sedan 2022 också innehåller rekommendationer till medlemsstaterna, en positiv riktning i frågor som rör rättsstatsprincipen, fördjupar dialogen och den gemensamma medvetenheten och förhindrar att utmaningar uppstår eller fördjupas. Den kommer att göra det möjligt att övervaka genomförandet av Bulgariens överenskomna reformer. Övervakningen av det fortsatta genomförandet av de reformer som Bulgarien har infört kommer också att säkerställas på nationell nivå genom uppföljningsrådet.
- (12) Kommissionen lade fram sin rapport i oktober 2019 om Bulgariens framsteg inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen i behörigt utskott i Europaparlamentet. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till de synpunkter som inkommit från Europaparlamentet genom en skrivelse från Europaparlamentets talman av den 20 december 2019.
- (13) Den 5 juli 2023 informerade kommissionen rådet om sin avsikt att upphäva beslut 2006/929/EG om inrättande av en samarbets- och kontrollmekanism för Bulgarien och att slutgiltigt avsluta mekanismen. Detta meddelades även Europaparlamentet. I en skrivelse av den 26 juli noterade rådet kommissionens avsikt att formellt avsluta samarbets- och kontrollmekanismen för Bulgarien och Rumänien.
- (14) Beslut 2006/929/EG bör därför upphävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Beslut 2006/929/EG ska upphöra att gälla.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 15 september 2023.

På kommissionens vägnar
Ursula VON DER LEYEN
Ordförande

⁽⁸⁾ COM(2019) 343 final.